

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Merourea si Sambet'a, Fôiea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sêu 40 doidieceri, or 3 galbini mon. sanatória. Se pretumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari sêu miei inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu înainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 112.

Brasiovu, 27. Novembre 1868.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Dela senatulu imperialu.

(Corespondintia privata.)

Vien'a, 29. Noemvre. (Extractu din desbaterile siedintiei deputatiloru dela 25. Noemvre.) Sarcin'a ce apasa pe Ardealu sub titul'a desdaunariiloru urbariale (Grundentlastung) e cunoscuta asia mai pe deasupra la toti; nu scimu inse cati potu se fia accia, carii s'au ocupatu pana acumu si cu urmarile sêu consecintiele acelei sarcine cu privire la generatiunea viitoare. Se vorbimu mai popularu. De 12 ani locuitorii Transilvaniei platescu (cá si ai altoru tieri) cate o crescatura la fiorinulu de contributiune spre a se forma unu fondu, din care se se póta plati interesele la obligatiunile urbariale, cumu si cu timpu capitalulu insusi, carele esista din milioane multe. Statulu Austriei a garantatu acelea plati de interese si de capitaluri la toti proprietarii respectiveloru obligatiuni. Aici inse e locul de a insemna odata pentru totdeauna, ca fondurile ce se aduna pentru acelea desdaunari urbariale, au se remana sub grija si in computulu respectiveloru tieri autonóme, eara regimulu centralu are a se ocupa de ele numai in catu elu a luatu la timpu de lipsa imprumutu dela unele; sêu in catu a datu din vistieria statulu imprumutulu la altele, precatu si in catu suveranului i se cuvine dreptulu inspectiunii supreme, pentruca cu fondurile se nu se faca intrebuintiare rea. Ci anume cu fondulu desdaunarii urbariale din Transilvani'a s'a intemplat, pana acumu cu totulu din contra, adeca tier'a n'a sciutu si n'a potutu se seia de locu, cumu se administra acela si care e starea lui.

In 25. Noemvre ajunse cestiunea fonduriloru urbariale la desbatare publica in parlamentulu imperiului. Catoruva deputati ardeleni le pasá forte pentru cá cu acésta ocasiune se afle si despre respectivulu fondu alu tierii loru ceva siguru indata dela man'a anteia si in faci'a adunarii. Asia deputatulu Baritiu cerendu cuventu disc pre scurtu urmatórele:

„Trebue se marturisescu, ca cifrele, care se afla sub acésta titulu*) me punu la mirare, credu totuodata, ca compatriotii mei din Transilvani'a voru dice totu asemenea. Asia dara sarman'a Transilvani'a este datóre la visteria comuna a statulu cu 2.375,671 fl. si cativa cruceri, eara ceea ce e mai de prisosu, acea tiéra póta si interesele acelu capitalu. Va suna forte naivu déca ve voiu spune, cumuca mai nainte de a veni in senatulu imperialu, amu crediutu despre acésta tocma contrariulu, sêu cu alte cuvinte, cumuca noi amu sciutu despre trebile tierii nóstre atata de puçinu, in catu nu avuseramu ocasiune de a cunosce neci macaru starea, in care se afla fondulu nostru de desarcinarea urbariala.“

„Eu nu voiescu a osteni luarea aminte a inaltei case cu deductiuni lungi, me afli inse constrinsu a mi descoperi dorintia, cá se se tramitia la tempulu seu unu

*) „Der Grundentlastungsfond Siebenbürgens schuldet dem Aerar etc. etc. —

computu formalu cu tóte ameruntele la diet'a nóstra din Transilvani'a.“

Vice-presiedintele: „Dnulu consiliariu ministerialu Rad'da e tramisu in calitate de representante alu regimului.“

Mai voiesce cineva a vorbi?“

Ministrulu de finantie de Plener: In catu am pri-ceputu eu din impartasirile Dnului antecuventatoru, apoi lai i se pare, cumuca sum'a de 2.375,671 fl. de desarcinare urbariala ce se vede in reportu si cu care este incarcata tier'a Transilvani'a, i se vede a fi prea mare si de o natura cá se destepete ingrijirea densului, eara mai departe densulu poftesce o lamurire mai deaprópe si inca, déca l'amu intielesu eu bine, prin o informatiune mai acurata si prin impartasire la diet'a Transilvaniei. Credu, ca dorintia Dlui antecuventatoru nu a mersu mai departe. (Deput. Baritiu: Nu!) Deci, cumuca sum'a este mare, se póte esplicá usioru din nufur'a lucrului. Pre catu imi aducu eu aminte, fondulu Transilvaniei pentru desdaunarea urbariala face 35 milioane.*) Cunoscutu este, cumuca nu a fostu cu potintia de a plati interesele din aruncaturile pe contributiune si din fondulu compusu din acelea. Au trebuitu prin urmare, cá statulu se plátisca nainte anticipatiuni mari (proprietariloru) si se continué cu aceleasi. Inse apoi tocma aceste anticipatiuni facute din partea statulu s'au suitu pana la marimea sumei susu memorate. Intr'aceea pre catu Dlui deputatu nu se póte indestula pe deplinu cu acésta dechiaratiune, apoi ministeriulu de financia este gata de a da despre acésta Dlui deputatu cumu si dietei transilvane socoteli si esplicatiuni acurate si specificate. Regimulu neci decumu nu este in contra unoru impartasiri de natura acestora. Din aceleasi se vede curatu, cumuca susu-memorat'a cifra este adeverala.“

Vice-presiedintele: Voiesce D. referinte a cuventa?

Referintele de Kaiserfeld: „Fondulu de desdaunare alu Transilvaniei fu administratu pana acumu de catra statulu. Comisiunea financia nu a potutu face mai multu, decatu cá ea se recunosca, cumuca anticipatiunile aratate de catra ministeriulu de finantie cá datorii active ale statulu, pe care le are fondulu urbarialu din Transilvani'a, se le petróca in bugetu cá pe atare si cá pe unele ce sunt cunoscute si intemeiate pe documintele si protocoalele de computu ale controlu statulu.“

„Intr'aceea acésta datoria de 2 milioane si cateva sute mii se petrece din anu in anu preste mai multe semestre, prin tóte conspeptele datoriiloru austriace de statulu. Dupa regulamentulu provisoriu de dieta, ce s'a publicatu pentru Transilvani'a, desarcinarea pamentulu este si afara de aceea unu obieptu, ce cade in competintia dietei si e destula probaveritate, cumu regimulu preste puçinu va dá dietei informatiune despre cumu s'a intemplat, cá fondulu urbarialu din Transilvani'a se fia datoru cu o suma atatu de insemnatóre. Eara eu din partea comisiunii financia trebue se stau pe aceea, cá la acestu capitalu anticipatu se se incarce si interesele anuale.“

*) D. Thieman a disc in comitetulu din Sabitu, ca sunt 51 mil. Preste puçinu se va vedé, care este cif'a mai acurata. Trad.

Dupa aceste presidiu postind pe casa la votu, se mai incarcare asupra fondulu transilvanu inca si interesele in sum'a de 118,784 fi. v. a.

Aici nu ne putem conteni de a nu insemna totu din decursulu desbaterilor acelei dile, ca fondulu urbarialu din Galiti'a inca esi datoru la statu cu o suma cumplita de 27,790,965 fi. 93 cr. v. a. anticipata din anu in anu in desdaunarea fostiloru boieri proprietari; ca inse aici trebuie se ne insemnamu forte bine doua impregiurari fi adica antaiu, ca diet'a galitiana a midiulocitu, ca statulu si respektive parlamentulu imperialu se nu p'ota incarca neci unu felu de interese la acelu capitalu, eara alu doilea, ca aceeasi dieta isi pastr'a dreptulu de a incheie mai tardiu o socotela curata cu statulu, ca se rev'eda, nu cumuva si statulu este datoru Galitiei in alte sume din alte fonduri si dari in catu se se p'ota incheie unu bilantiu curatu intre statu si intre Galiti'a.

Uitam se'ti insemnu, ca totu in 25. Noemv. se mai decide in cas'a deputatiloru, ca cele 2,375.671 fi. se se rec'era dela Ardealu! — Ci bine ca intr'aceea mergu socotelile la dieta. Ac'asta e datore se caute cum se scape tier'a de o nevoia atatu de mare. Noi aici tardiu cumu amu venitu, ne impliniramu datorint'a pre catu puturamu, pentruc'a inca se seimu unde ne aflamu si in ac'asta privintia.

Din t'ote nevoile tierii neci una nu este asia grea ca nevoia desarcinarii pamentului, la noi ca si pe airea. Se punem ca sum'a totala (socotita si ceea a dieciueliloru) cu carea suntu a se despagubi nobilii, preotii sasesci si fisculu va fi in Ardealu vreo 70 milioane fiorini, interesele anuale la acestu capitalu computate cate 50/0 sunt 3 1/2 milioane. Acestea interese trebuie se se plat'esca pe fiacare anu regulatu, pentruca statulu lea garantatu cu t'ota solenitatea, obligatiunile respektive jo'ca la bursa, eara proprietarii loru, evrei seu crestini totu atata, isi ceru la terminu interesele fara asteptare de 24 ore. Dara capitalulu in'tregu candu si de unde se se plat'esca? Se prea intielege, ca totu din spatele tierii Ardealului, pentruca celelalte tieri ale monarchiei n'au necidecumu pofta si placere spre a'si desiarta pungile loru numai asia pentru ochii cei frumosi ai romaniloru, ungaro-seculiloru si sasiloru din Ardealu. Ei, dara Ardealulu de unde se plat'esca, candu din crescatur'a respektiva (Grundentlastungszuschläge) nu esu neci doua milioane pe anu, ci de es. in a. 1860 au esitu 1,792.018 fi. v. a. eara din atata nu se potu plati neci interesele! Inainte de a. 1860 si dupa 1860 aceste crescaturi au aruncatu si mai pucinu.*)

Mai nou dela sen imp., cas'a de diosu, in 3. Dec.

Min. prim. Rechberg raspunde la interpelatiunea lui Rechbauer in caus'a Schleswig-Holsteinesa si a Congresului in sensulu urmatoriu:

„Tractatulu din Londonu a creatu pentru contractanti indatoriri determinate de dreptulu ginteloru, preste care nu potu trece.

Austri'a si Prusi'a, candu se provoca Danii la tractatu, potu raspunde, ca Dania are inainte de t'ote a implini presupunerile tractatului. Christianu IX. si a inceputu regimulu cu o rumpere pe facia a stipulatiuniloru; pentru aceea Austri'a si Prusi'a la federatiunea germana au votatu, ca se suspinda esercearea votului Holsteinesu si a pledatu pentru cea mai intetita punere in lucrare a esecutiunei, care nu recun'osce ci pune in reserva dreptulu intrebatiunei urmarei pe tronu. Cu sistem'a danea, care vatema drepturile Germaniei si simtiulu de sene, trebuie se o rumpem cu totulu; trupe austriace stau gata, ca la cea d'antaia avisare se porn'esca dela Frankfurtu la Albea (inf.); Austri'a inse nu iea responsabilitatea a suprasii pentru unu amestecu cu puterea in cestiunea clironomie, apoi si pentru interesele Germaniei ar fi unu ce afundu taiatoriu, in urmari, candu s'aru apuc'a cineva de cestiunea dreptului d'inainte de tractatulu din London. Cumuca Lauenburg se tiene de coron'a Daniei nu se p'ote neg'a; apoi cei mai apr'ope de dreptulu la coron'a Daniei si senat. imper. danicu s'au inoitu la clironomi'a Glückburgiea numai cu presupunere, ca ea va tien'e t'ota monarchi'a intr'unita. Mai incolo dechiara Rechberg, ca Austri'a e determinata a merge intr'unu pasu cu Prusi'a respectandu dreptu si tractatu in cestiunea ac'est'a, si inca cu t'ota puterea in interesulu Germaniei si a conationaliloru loru germani.

*) Dupa ce din ecstractele diurnaleloru vienesi, nu ne putem deajunsu informa despre t'ote amanuntele, ce privescu mai vertosu starea Transilvaniei, binevoiti a ne provede cu unu protocolu stenograficu, din care se ne informamu de totu ce vorbescu deputatii nostri in solidum seu deosebitu in fav'orea tierii si a statului si ce altii.

R.

Rechbauer nu se multiimesce cu responsulu, neci cu procederea la olalta cu Prusi'a pana ce sta ministerulu Bismark, si si reserva alta propunere.

Schindler critica politic'a esteri'ora a Austriei si si arata dorint'a, ca se se ast'erna inainte o carte albastra.

Rechberg replica observandu, ca aci nu e locul de a pertracta neg'otiele interiore din strainatate; elu iea responsabilitatea despre totu ce se intempla dela 1859 inc'oce asupra'si. — Ide'a congresului e unu ce maretiu, idea frum'osa, inse rezultatulu congresului nu e siguru, prin urmare e de lipsa pentru incungiuarea resbelului a se face inoiri asupra obiecteloru, a scopului si asupra mediul'oceloru, cu care se p'ote ac'est'a ajunge. Regimulu trebuie, ca la t'ote lucrurile sale se aiba inaintea ochiloru pastrarea p'acei, inse si integritatea imperiului. Faci'a cu Itali'a politic'a Austriei e nu pentru cucerire, ci pentru pace si sustinere.

Brinz, Giskra, pretindu o resoluta procedere a Austriei in caus'a ducateloru.

C. Schmidt cas'a 'si are problem'a de a ingriji pentru asiedierea din laintru a imperiului. — La desbaterea speciale se primi si budgetulu minist. de esterne dupa proiectulu comisiei.

TELEGRAMULU „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Vien'a, 7. Dec. Budgetulu cancelariei ungare s'a primitu; la budgetulu cancelariei transilvane propuse Negrutiu pentru ajutorarea preotimei gr.-cat. a se aplacida 30 de mii pe anu, se sprijinesce si se concrede comitetului financialu. Popea cere a se mari sum'a preliminaru dela 25 la 60 de mii, vorbesce pentru redicarea unei academii de drepturi pentru natiunea romana, deca nu se voru contopi cea din Clusiu si Sabiu in un'a paritetica. Negrutiu cere aplacidarea de 3 mii fiorini pe anu pentru redicarea si susutienerea unui institutu pedagogicu in Blasiu; se incredinti'edia asemenea comitetului financialu.

Caus'a Holsteiniana inflacara din ce in ce totu mai tare animele germaniloru. Cas'a deputatiloru in Prusi'a s'a dechiaratu, ca va vota totu ce e de lipsa, nmai Holsteinulu se se sc'ota de suptu jugulu Daniei.

In sen. imp. austriacu inca amu vediutu cu cata sete astepta deputatii germani responsulu contel. Rechberg in caus'a ac'est'a. Lasu, ca poporulu in t'ota Germani'a e entusiasmatu pentru liberarea conationaliloru sei, dar' apoi neci nu se multiamesce numai cu vorba, ci pretutindenea, chiaru si in Austri'a, cu t'ote, ca politia 'lu opresce, totusi face colecte; si in Germani'a se inseriu cu sutele in legiunile de voluntiri.

Intr'aceea atatu Austri'a catu si Prusi'a, Bavari'a, Sacsoni'a, Hanover'a, p'orta frica, ca nu cumuva foculu si simpati'a nationala a poporului germanu se degenezeze intr'o de magogia democratica, de acea sunt si otarite aceste puteri a lua frenele causei acesteia in man'a loru. Deci Hanover'a a si rechiematu trupele destinate pentru esecutiune la Holstein, puse in frunte pe gen. Schivanevede si sta gat'a de pornitu; asemenea e gata si Sacsoni'a cu contingentulu seu, si dupa cumu vediuramu, unu corpu de armata austriaco-prusianu inca va procede la malurile Albei. Prusi'a afara de ac'asta mai conchiama reservele si mai multe alte regimente pe picioru de bataia.

Danimarc'a inse inca se pune in stare de aparare, 'si fortifica porturile si imultiesce naile, castigandusi aliatu apertoriu pe Angli'a, si eventualu pe toti afara de Germani.

Poporulu germanu p'ote servi de esemplu cu resolutulu spiritu si ne'nfrent'a v'oi'a de a'si apera interesele conationaliloru sei. Una societate din cetatea lib. Brem'a s'au intr'unitu spre a ajusta doue nai pancerate din mediul'ocel sale. Ear' in Gota redica unu batalionu de venatori D. Mandl si'lu pune su dispusetiunea lui Fridericu si a voluntirismului, care nu va astepta multe, ci cu turnerii Germaniei voru lua iniciativa la liberarea Holsteinesiloru.

ROMANIA. Bucuresci. 12/24 Novembre 1863.

Program'a ministeriului cetita in adunare, e comentariulu Mesagiului Domnescu. Ministerulu intre cele sciute a nuntia ca se va stradui a pune capetu conflicteloru escate intre adunare si Corona: declara in fine. ca acceptandu fara reserva principiulu responsabilitatei ministeriale elu nu va permite nici odata ca ac'asta responsabilitate se treca preste mesura, se treca peste capui.

Camer'a a aplaudatu acestu programu prin care ministerulu ia datu totu concursulu posibilu, impingundu condescendint'a sa pana a evita de a se apropia chiaru indirectu cu cestiunile cele de mare insemnate, cari cu cele a le tieraniloru ceru o prompta deslegare, inse tooma de aceea nu

sunt mai placute oligarhiei, Boveriloru' coalisati. Sea intristatu de acésta tacere, dupa limbagiula celu atatu de curatu si positivu alu discursului princiaru; **inse deaca programá nu a adaugatu nemicu promisiuniloru generale ale acestui discursu, ea nu á retrasu nemiú, si cuventulu Principelui a ramasu parol'a regimelui.**

Se vorbesce in conversari totudeauna de fras'a adaugatá de Principele in discursulu oficialu alu deschiderii, care era: „Domniloru deputati! Ve chiamu inca odata: si pentru ultim'a óra la Concordia!

Eu repetu din nou dorinti'a, ca adunarea meritata a Romaniei, va dura indelungatu, s'atunci noi vom face mari lucruri, si, sumu coavinsu; ca, multiamita simpatieloru inaltei curti suzerane si ale mariloru poteri garantea Romania va via in veci un'a si nedespartita.

Nu se póte se nu marturisésea omulu, ca intradeveru, aceste nobile sperantie ale Principelui Alexandru Ioanu, sunt cea mai pucina grija a Boveriloru coalitiunei. Ei rezervédia cu mai multa bucurie „Incredintiarea cá clac'a (munca) tieraniloru va fi totudeauna susutienuta si ca veaculu de aur alu privilegiiloru va durá fora fine, si nemarginitu, o asemenea sperantia iar fermeca mai vertosu si lear mai placé si decatu oelu mai pomposu venitoriu alu patriei.

Inse ori cumu vor' fi dispozetionile impacatórie ale guvernului, ele nu potu merge pana la marginea de a fi silitu a si tradá orginea si a si renega principiile, pe cari se radima ordinea cea noua a lucrurilor. — Elu nu póte si neei nu vré se se sinucida in favórea DD. Pretendenti. — Acesta e principalulu caracteru alu sistemii constitutionale, ca ea permite totu de una a se face avansari, neciodata inse a dá indereptu. Acesti DD. ai coalitiunei nu se resemnása a procede atatu de iute si dereptu! —

Asemenea nu me indoiescu; ca noulu ministeriu se afla, cá ministeriulu Creciulescu, inaintea unei camere cu totul otarite de a respinge tóte proiectele de lege privitorie la punerea in lucrare a dispozetioniloru constitutionale ale conventiunei. —

Coalitiunea nu are alta basa, de catu acelu comunu consensu adica spiritu unanimu cu privire de a opune guvernamentulu o resistintia inderetnita, si de a favorisá, prin tóte mediulócele posibile aspiratiunile pretendentiloru.

Ea coalitiunea, fidela cuventului seu de ordine, si a insemnatu dela inceputu cararea, care vré se o urmedie, si care nu e alta, decatu aceea, pe care ea in anulu trecut a perdutu tempulu seu, ostenelele, si cei 50,000 de galbeni, cari costa pe anu o tíera.

Apeluriloru reinoite de Alecsandru Ioan, cari prin mult'a repetare ajungu la starea de somatiune facuta in numele tieriei, camer'a au respunsu, apelandu la biroulu seu, la 18 deputati cunoscuti prin hostilitatea loru sistematica conventiunei; cunoscuti Principelui, -- si toti esiti din sinulu coalitiunei. Se ve citediu, intre vicepresiedinti pe D. Lascar Cattanidgiu, chiar acela, care s'a facutu vestitu, (mai dauandi?), prin unu actu de neconvenientia in facia Principelui insusi? Pe D. Anastasie Panu, celu mai vestitu autoru alu adresei celoru treidieci si doi, prin care elu a imputatu Inaltimei Sale gresielile comise prin unu rendu de ministerie, la care au avutu fi elu insusi parte, asia si unu numeru bunu de consubscrisi ai sei.

Curiósa contradicere a spiritului omenescu! s. e. ministrii, dupace caditura din putere, dupace facura fi á soc, venira se strige de pe tribuna: „Noi nu amu facutu nemicu bunu, aceea e dreptu! inse acésta nu o dicemu cá se ne apucati de cuventu! Adresative mai insusu! neau legatu manile, si noi denuntiamu fapt'a in facia tieriei!

Si acesti ómeni, carora leau legatu manile, eatai ca combatu in sirele unei oligarhiei, care si cheltuesce tóte poterile de a retiené tíer'a in noroiu; — eatai ca se lupta pre facia in contra unui Principe, a caruia parolá, diligentia si fapte, tóte privésca la aplicatiunea sincera, leala si absoluta a regimulni constitutionalu!

Deci, vedeti, ca unde suntemu si ce ne promite sesiunea actuala, deca nu se va intempla o intórcere neasteptata.

In fine, acésta nu e numai, ca coalitiunea, prin voturile sale si au manifestatu intentiunile, ci ea le au fostu facutu se se si auda cu glasú de diumetate, chiaru pana ce Principele Alecsandru Ioanu a pronunciatu discursulu seu de deschidere. Acést'a fú un'a dein acele fapte nerusinate si ascunse, cari se facu numai intre ómenii cei vili si apoi de comunu chiaru autorii loru se prefacu. —

Aci audiai Pst! (tacere! St!) mai multi se repetara firesce, aplausurile se mareau totu pe atata. — Catu pentru

mine credeamu, ca nu me astu datoru se ve relationezu si despre acésta.

Proiectu de adresa a adunarii

spre respunsu la „Mesagiulu Tronului.“
Mari'a Ta!

Si noi deplangemu conflictulu iscatu in sesiunea trecuta intre puterea legiutóre si puterea esecutiva; ilu deplangemu cu atatu mai multu, ca elu a provenitu, nu din patimi si din neintielegeri, ci din vointi'a curatu manifestata a guvernului Mariei Tale, d'a nu tiené séma neci de voturile adunarii, neci de prescrierile legii nóstre fundamentale; ca guvernulu si-a permis nu numai a paralisá lucrurile adunarii in tempulu sesiunii, dar, inchidiendu adunarea, a inchide totu deodata si cartea conventiunii, s'a smacin'a Tíer'a in cursu de noue luni prin totu felulu de mesuri, totu atatu de nenemerite pre catu au fostu de arbitrarie; ca si-a permis in cursu de noue luni, calcandu legile si drepturile castigate a s'aplicá necontentitu d'a face din justitia, din administratiune, din armata, instrumente de blamabile resplatiri s'au de resbunare, a decretá budgete, a le percepe prin siluire, si-a le cheltui dupa bun'a s'a placere.

Nu, Mari'a Ta! nu asa se potu resipi banuielile, nu a sia se potu consolidá tenerile nóstre institutiuni!

Invitarea ce ne face Mesagiulu Mariei Tale, d'a uitá luptele trecutului, a gasitu unu mare resunetu in anemele nóstre. Suntemu gat'a a le uitá; le-amu uitatu. Nu putemu inse uitá, avemu datoria imperiósá a nu uitá caus'a aceloru lupte, ca-ci amu tradá mandatulu nostru de reprezentanti ai Romaniei, amu sferam'a reprezentatiunea nationala si Tronulu, ce ea a redicatu asupr'a intregii Romanii, d'amu suferi unu singuru minutu in tacere calcarea pactului nostru fundamentale.

Amu auditu cu o via si firésca placere enumerarea frumóseloru proiecte de legi ce au a ni se presentá. Suntemu ne-rabdatori a le avea si'a le acordá tóta atentiunea nóstra. Inrr'adeveru, inca din sesiunea trecuta noi amu cerutu si unu nou proiectu de lege rurala, si intinderea legii electorale, si organizarea instructiunii publice pe base solide si liberali*) si descentralisarea administrativa cu organizarea comunelor, si forti'a armata potivita cu trebuintiele, cu resursele si cu datinele Tieriei. Asemene amu cerutu si ceremu si acumu proiectulu de constitutiune elaboratu de comisiunea centrala precumu si juriulu, care, impreuna cu gard'a nationala, voru completá garantiile libertatiloru nóstre publice si voru asigurá esistinti'a nationalitatii nóstre.

In aceeași sesiune, voindu a face se inceteze procedarile gresite, prin care guvernulu compromitea din ce in ce mai multu cestiunea monastiriloru dise inchinate, i-amu cerutu unu proiectu de lege menitu a dá cestiunii o solutinne definitiva in Tíera si prin Tíera. Ministeriulu, nesocótindu voturile adunarii si angagiamentele luate de guvernele précédinte, a urmatu a compromite si mai reu, totu prin mesuri administrative, acésta mare cestiune nationala.

Din tóte proiectele de legi cerute de adunare in sesiunea trecuta, i s'a datu singurulu proiectu de lege de necompatibilitate intre mandatulu de deputatu si functiunile dependinti de guvern, si, pe candu asteptamu promulgarea acelie legi votata de adunare, deputatii au fostu numiti din nou in functiuni publice, si cei mai multi au fostu pusi in capulu administratiuniloru districtuale. Nu dar' indaratnicirii adunarii se póte atribui starea jalnica in care au caditu tóte ramurile administratiunii publice; ci lipsei spiritului de initiativa si de organizare a guvernului, si nenorocitei sale staruintie d'a nu esecutá legile in fiantia, d'a contestá necontentitu drepturile puterii legiutóre, d'a eludá meru legea, si d'a cautá pururea a esi prin spediinti dintr'unu provisoriu in care nu se mai póte tiene spre a cadea intr'unu provisoriu si mai ruinatoriu.

In fine reconóscerea legitimitatii cereriloru adunarii prin a s'a convocare, pusese pe adunare in dreptu a asteptá, cá noulu ministeriu se fia luatu din ómenii, cari impartasieau opiniiunile sale. Marea sea dorintia inse d'a merge inainte a facutu-o se tréca peste acésta consideratiune, s'a priimitu cu o adeverata satisfacere declararea noului ministeriu, ca guvernulu este decisu a intrá si-a se tiené neclintitu pe caile legale. De si i s'a mai disu, sunt acumu doi ani, ca „timpulu faptelor a positu“, si faptele de atunci au redusu pe adunare in trist'a necesitate d'a pune ministeriulu in acusatiune, adunarea iabesce a órede, ca ministeriulu actualu va sci se se conforme cu ale sale solemne promisiuni, si-lu astépta la fapte, cá se'i dea sprijinulu celu mai sinceru.

Mesagiulu Mariei Tale ne aráta, ca trebuintiele publice nu se potu indestulá, budgetulu fiindu neregulatu, ca credi-

tulu statului nu e statornicitu pe base solide; ca echilibrulu financioloru năstre este struncinatu. — Vedemu cu durere, ca asia este, Mari'a Ta! Dara, reulu este mare, inse nu provine atatu din datoriele lasate de guvernele trecute. In adeveru, dincolo de Milcovu s'a gasitu unu deficitu. In casele publice inse de dincóoe de Milcovu s'au aflatu unu ecedinte insemnatu, care a covarsitu cu prisosu acelu deficitu; in realitate dar' mostenirea legata de guvernele precedinti guvernului Mariei Tale n'a fostu tocmai rea. Apoi, veniturile statului s'au indoitu in cesti din urma ani, ci contopirea administratiunilor de dincolo si de dincóoe de Milcovu intr'o singura administratiune a trebuitu se scadia ér' nu se adauga cheltuiielele statului. Reulu provine, Mari'a Ta, din credite extraordinari decretate pe tóta diu'a pentru creatiuni efemere si neproductóre, din vireminte facute in fondurile publice, de la o destinatiune judacata neaperata la alte destinatiuni zadarnice si neprevédute, din nedarea socotelilor totdeauna in desierto cerute, din adaugirea de functionari fara neoesitate, in mai multe ramuri ale servitiului publicu; reulu provine mai cu séma din desordinea ce bantue finciiele năstre, desordine, pe care inca din anulu trecut insusi ministrulu de finciie a numitu-o spaimantatórie si care d'atunci a luat proportiuni si mai spaimantatórie, si-a mersu pana a face pe acelasi ministeriu — lucru neaudit! — a publicá intr'unu intervalu de cateva luni, anteu, ca activulu covarsiesce pasivulu si apoi, ca se gasesce intr'unu deficitu de peste diece milióne.

De ni se voru dá budgetele si socotelile la timp si de ni se va acordá timpulu necesariu spre a le cercetá cu scumpatate, neci de astadata nu vomu lipsi la datori'a năstra. Ne vomu sili a echilibrá veniturile cu neaperatele trebuintie ale fiscalului. Intr'acelasi timp luandu actu cu placere de declararea ministeriului, ca doresce a face din ministeriulu de finciie unu palatu de cristalu, si ca priimesce bucosu concursulu adunarii spre a restabili ordinea in finciie, ne vomu grabi a numi comisiuni speciali, cari voru dovedi tieriei si Mariei Tale adeveratele cause ale acestoru desordine.

Curtea de cecuri, institute de creditu, si caile ferate, cu care dorimu a vedé tier'a inzebrata, catu mai fara intardiare, voru contribui multu a regulá si a spori finciiele năstre. —

Amu auditu cu bucuria din gur'a Mariei Tale, ca inalt'a Pórta si puterile garanti urméza a ne da incuagiarile cele mai simpatice in favórea reorganizarii năstre nationale. Dnrerea năstra dar' a fostu cu atatu mai mare candu, pucine dile in urma, amu luat sciintia, ca puterniculu amicu alu Romaniloru, ca Guvernulu Imperatului Napoleonu elu insusi, a disu corpului legislativu, ca cu parere de reu recunósce cá sperintia incercata in Principatele-Unite, n'a reesitu. Amu cititu acésta teribila sentintia cu durere, inse fara mirare; caici scomotele ce se respandescu de mai multu timp si cu o persistintia crescuta ca regimile constitutionale este sorgintea tutoru releloru la noi, ca de va mai dainui, Romania este pierduta, si ca numai unu guvernulu absolutu o póte scapa, nefiindu desmintite, trebuia neaparatu se prođuca in strainatate impresiunile cele mai funeste. Asteptamu ca guvernulu Mariei-Tale apretiuindu gravitatea situatiunii, se va grabi a desminti acele scomote perfide.

In Presintia acestoru noii pericole simtimu si mai aduncu solemnulu apelu cu care ne-a onóratu Maria-Ta! Fii sicuru, Prea inaltiate Dómne! Concursulu nostru celu mai caldurosu pentru organizarea si intarirea tieriei nu va lipsi in nici o ocasiune guvernului Mariei-Tale! Si noi, Maria-Ta, ne aducemu aminte de parintii nostri si nu vomu recala inaintea nici unui sacrificiu, pentru apararea libertatiloru si-a territoriului patriei năstre.

Candn Mesagiulu Tronului ne vorbesce de patimi, de neintelegeri, de lupte, si ne amintiesce ca, tempulu fapteloru a sositu, n'aru fi fostu de demnitatea năstra, si totuodata amu fi lipsitu respectului ce datorimu Tronului, de ne-amu fi marginitu a face din adres'a năstra o simpla parafrasa a Mesagiului.

Nu, Mari'a Ta! datorimu Mariei Tale, datorimu Tieriei, datorimu consciintiei năstre a spune Mariei Tale adeverulu in tóta sinceritatea, si cu aceeași sinceritate a dice noiloru ministri: Intreprindeti cu sinceritate si pe caile legale organizarea Tieriei si tóte reformele de cari ea are nevoie, si, fara a

ve mai intrebá de unde veniti, suntemu gat'a a ve sustiene din tote puterile năstre, ca-ci suntemu setosi de legalitate, setosi de lucrari serióse.

Numai ou acestu pretiu vomu puté respunde la asteptarea Romaniei si la apelulu Tronului; asia numai, la momentele de crisa ce intreveđe Mesagiulu Domnescu, Guvernulu Mariei Tale póte fi sicuru d'a gasi, in sprijinulu acestei adunari, sprijinulu natiunii intregi.

Se traiesci Mari'a Ta! Traiesca Romani'a!

Membrii comisiunii: Gr. Sturdi'a, Dem. Ghic'a, Joane Cantacuzino, Dem. Bratianu, C. A. Rosetti.

Ér resaru diurnalele. „Romania Militara“ va esi si are acestu prospectu:

Cu catu regimulu politicu alu unei natii devine mai liberu, cu atatu organizarea sa militara trebuie se fia mai tare.

Asestu adeveru este recunoscutu astadi de toti romani, de aceea intr'unu glas ei oeru organizarea unui sistemulu capabilu d'a apara inaintu legea, ordinea si dreptulu si n'afara nationalitatea.

A lucrá dar' la organizarea sistemulu nostru militarulu, ce camer'a legiuitoare este chiamata in curendu a'lu otari;

A aduná si a céroetá institutiile vechi militare ale Patrii, institutiile ce au facutu atatea veacuri glori'a Romaniei si ne au asigurat existintia;

A tratá, in lipsa de ori-ce uvrage militare, totu ce se reporta la instructiunea óstei, bas'a cea mai solida a unei bune armate;

A intretiene pe ostanulu romanu cu cunoscentia evenimenteloru militare ce se petrecu in lume.

Eata scopulu ce ne propunemu, creandu revist'a: „Romania Militara“.

Acést'a va esi la 15. ale fia-oarcia luni. Formatulu va fi octavu. Fia care numeru va cuprinde celu pucinu 6 cóle.

Pretiuulu abonamentulu pe unu anu este 2 galbeni, pe siese luni 1 galbenu. Bani se platescu inainte.

Numerulu anteu alu „Romaniei Militare“ va esi la 15. Dec. viitoru.

Subscrisu: Slanicénu, Gramont, Boranescu, G. Angelescu, Arion, A. Angelescu, Baruti, Boténu, Pencovici, toti capitani fruntasi din Romani'a.

— Altu diurnalu nou bulgaro-romanu, politicu, lit. si comerc. „Viitoriulu“ va aparé dela 15. Januar. a. v. in ambele limbele.

Problem'a institutiunei incepe a se resolve mai cu seriozitate. —

36481. 1863.

PUBLICATIUNE.

De óre ce corpulu profesoralu la academi'a juridica reg. din Clusiu, prin pré-inalt'a decisiune a Maiestategi Sale ces. si apost. reg. din 13. Noemvre anulu c. este denumitu; — cursulu ordinariu se va incepe cu 1. Decembre a. c. — ce cu aceea observare se publica, ca volitorii de a ascultá drepturile la aceeași academia, se se insinue din celu mai ingraba la directorulu academiiei Paulu de Istvánffy, consiliaru de curtea apelativa in pensiuine, — ducundu cu sene atestatele prescise, — spre a se poté inscrie cá auditoru. —

Din siedintia regescului guberniu transilvanu, tie-nuta la Sabiiu in 22. Nov. 1863.

3

Crenneville m. p.

In dreptare: In Nr. 108, pag. I corege: Ca-ci numai cu ruptulu, in: ci numai scl.; drumulu feratu de 50 miliare, in: „de 36 miliare scl.; Ci, dara polonii, in: Ei, dara scl.; pe alte preste 70 miluri, in: preste 700 miluri; miliariulu; ramulu, in: ramura; Domniile Sale.

Cursurile la bursa in 5. Decembre 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 75 cr. v. *
Augsburg	—	—	120 „ 30 „
London	—	—	121 „ 80 „
Imprumutulu nationalu	—	—	80 „ 80 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	74 „ — „
Actiile bancului	—	—	787 „ — „
„ creditulu	—	—	185 „ — „